

V Košicích obnoví provoz trolejbusů. Na dva dny

17.06 2024 17:35, Libor Hinčica, Trolejbusy

Na dva dny by se do Košic měl vrátit trolejbusový provoz s cestujícími. V rámci povinného nájezdu zkušebních kilometrů pod napěťovou sekcí 750 V DC se ve městě objeví jeden z prešovských parciálních trolejbusů SOR TNS 12.

Připomeňme, že SOR byl oznámen coby vítěz zadávacího řízení na dodávku čtyř trolejbusů v říjnu 2022, kdy byl ukončen táhnoucí se tendr z jara předešlého roku, jenž byl rozdělen do dvou částí (ve druhé šlo o dodávku šesti článkových vozů a uspěla v ní Škoda Electric). Dodavatelem elektrické výzbroje měla být původně společnost Cegelec a. s. (dnes Electric Components; součást Škody Electric), u které SOR učinil počátkem roku 2023 objednávku, aby ji následně jen po několika týdnech zase stornoval pod záminkou neposkytnutí dodatečně požadované bankovní záruky za plnění díla, na jejíž obstarání současně poskytl libchavský výrobce extrémně krátkou dobu a jejíž výše přesahovala hodnotu celého plnění na straně dodavatele elektrické části (šlo tedy o podmínky pro Cegelec od počátku nejen neakceptovatelné, ale zjevně i jen obtížně splnitelné). Oficiálně byly jako důvod k vypovězení kontraktu uváděny problémy Cegelecu v dodávkách elektrických výzbrojí pro další projekty. Výměna Cegelecu v zakázkách na dodávky trolejbusů pro Prešov, Bratislavu a Szeged vedla ve svém důsledku ke snížení obratu společnosti do té míry (pod 250 mil. Kč), že nedávný prodej uvedené společnosti dosavadnímu konkurentovi (Škodě Electric) nemusel posuzovat Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS). V případě Prešova i Szegedu se přitom ukázalo, že změna dodavatele elektrické části za Rail Electronics CZ ke splnění smluvního termínu nevedla. Obě zakázky jsou zhruba půl roku ve skluzu.

Celkem byly do šarišské metropole dodány čtyři trolejbusy SOR TNS 12 04 s výzbrojí od Rail Electronics CZ. (foto: Ing. Juraj Handzuš)

Dotace, jimiž prešovský DP nákup parciálních trolejbusů především financuje (pokrývají 95 %), byly zachráněny jen díky včasnému plnění ze strany Škoda Electric. K proplacení projektu z evropské pokladnice totiž stačilo, aby byl v šarišské metropoli přítomen alespoň jeden z desítky objednaných trolejbusů, lhostejno od kterého výrobce, přičemž Škodovka zvládla dodat první (ev. č. 806) z šesti objednaných vozů Škoda 27 Tr (resp. přesněji na Slovensku v modifikaci pro Prešov „27 Tr A0“) dne 19. 12. 2023. Vzhledem k tomu, že tento typ byl v té době již prošel zkušebním provozem v Bratislavě, bylo možné vůz ještě do konce roku 2023 i formálně převzít, a tím podmínky dotace splnit. Dalších pět článkových vozů (ev. č. 805, 807–810) s karoserií Solarisu dorazilo v březnu 2024 a po zaškolení provozního personálu začaly být postupně od 2. 5. 2024 nasazovány do provozu s cestujícími. V pracovní dny slouží na linkách čísel 29, 32, 32A, 34 a 39, jež byly původně ryze autobusové. Zařazením vozidel do provozu tedy došlo ke zvýšení podílu trolejbusů na celkových dopravních výkonech v Prešově. Je nicméně nutno zdůraznit, že autobusy byly vytlačeny jen z vybraných kurzů a na uvedených linkách jsou nadále nasazovány, byť v prokladu s parciálními trolejbusy. Úplná náhrada autobusů za trolejbusy by zde nebyla s ohledem na existující oběhy vozidel možná ani v případě, že by Prešov disponoval větším počtem „parciálů“. O víkendech se trolejbusy prozatím objevují na linkách čísel 4, 8 a 38, což jsou linky trolejbusové.

V případě trolejbusů SOR TNS 12 byla situace diametrálně odlišná. První z vozů (ev. č. 801) se sice podařilo na východ Slovenska dopravit již 23. 11. 2023, vůz byl ale odlišný od vozů SOR TNS 12 určených pro Bratislavu. I zde SOR přistoupil ke změně elektrické výzbroje, zvolil si však Škodu Electric. V Prešově identický scénář nebyl možný, protože jedním z hodnoticích kritérií výběrového řízení byla i obsaditelnost a ta je v případě vozů Škoda 32 Tr – resp. SOR TNS 12 A02 – nižší. Změnit tento parametr nebylo možné, a tak padla volba na lehčí výzbroj z produkce Rail Electronics CZ (tj. společnost vlastněná většinově SORem), což ale vyvolalo nutnost nového zkušebního provozu.[1] Ten přitom není na Slovensku v porovnání s Českou republikou tak náročný, výrobce přesto nebyl s to jej opakovaně zahájit, a tak muselo slovenské ministerstvo dopravy nadvakrát přistoupit k jeho prodloužení.

V provozu s cestujícími v Prešově se první z vozů SOR TNS 12 A04 objevil až od 8. 6. 2024. Celý projekt má v tento okamžik již půl roku zpoždění. (foto: Ing. Juraj Handzuš)

Zkušební kilometry bez cestujících (v rozsahu pouhých 2 500 km v kombinaci se zátěží i bez zátěže) začal vůz ev. č. 801 najíždět až od 25. 4. 2024. Zkušební provoz s cestujícími byl pak s téže vozem zahájen až 8. 6. 2024, přičemž trolejbus se objevuje v rámci zkoušek na lince číslo 1. Podmínkou zkušebního provozu bylo, aby nájezd 5 000 km s cestujícími byl poměrově rozdělen tak, aby min. 70 % bylo najeto v režimu pod trolejovým vedením a min. 15 % v režimu jízdy na baterie. Zkušební provoz musí být dle nařízení slovenského ministerstva ukončen do 30. 6. 2024.

Kromě jízdy pod trolejovým vedením s napětím 600 V DC (jež je používáno v Prešově), bylo požadavkem ministerstva i zajištění zkušebního provozu na síti s napětím 750 V DC. S ohledem na blízkost sousedních Košic, kde je stále sjízdná (avšak nepoužívaná) trolejbusová síť, bylo dohodnuto, že tento zkušební provoz se odehraje ve východoslovenské metropoli, byť některými pracovníky nebyly zastírány obavy z toho, aby nekvalita košické infrastruktury a údržby nevedla k poškození prešovského vozidla během provozu v druhém největším městě Slovenska.

Pohled do interiéru prešovského trolejbusu SOR TNS 12 A04. (foto: Ing. Juraj Handzuš)

Košický DP vydal souhlas se zkušebním provozem na své trolejbusové dráze dne 17. 4. 2024 (dokument č. č. ÚTaÚ/1604/2024/Hr.). Pro zkoušky v rozsahu pouhých 200 km v režimu napájení z trolejového vedení má posloužit vůz ev. č. 802.

Do Košic má být trolejbus převezen dne 18. 6. 2024, zkušební provoz se předpokládá ve dnech 19. a 20. 6. 2024, anebo 20. a 21. 6. 2024 podle toho, zda se podaří bez obtíží přizpůsobit ve vozidle všechna nastavení pro provoz na jiné napěťové soustavě.

Trolejbusová doprava v Košicích je již takřka deset let fakticky zrušená. Naposledy vozily trolejbusy pravidelně své cestující dne 30. 1. 2015 a od té doby se vybraní košičtí političtí představitele jen předháněli ve slibech o brzkém návratu trolejbusů, které prostřídávali tajemnými úvahami o vyhodnocení tohoto záměru a hledání případné alternativní cesty. Reálných kroků pro návrat trolejbusů bylo učiněno minimum. Síť však zůstává nadále sjízdná (byť momentálně ne v celém rozsahu) a k dispozici jsou stále i dva trolejbusy Škoda 14 TrM a Škoda 15 Tr, které se příležitostně na trase objevují (například v rámci pronajatých jízd pro fotografy). Nejblíže se zdál být návrat trolejbusů na přelomu let 2018 a 2019, kdy byly dokonce prověřovány možnosti nákupu ojetých trolejbusů ze zahraničí, aby bylo možné provoz opětovně obnovit v co nejkratší době. Všechny plány ale skončily v propadlišti dějin. Pod visícím trolejovým vedením se tedy prohánějí už více než devět let autobusy, do budoucna se pak počítá s diskutabilním nákupem elektrobusů, které by měly být nasazeny právě na někdejší linky čísel 71 a 72, jež byly doménou trolejbusů.

Zapůjčený vůz SOR TNS 12 A04 z Prešova se během svého košického intermezza ani na jednu z uvedených linek nenavrátí, neboť část trolejbusové sítě v oblasti sídliště KVP není sjízdná. Na dobu zkušebního provozu se tak v Košicích nakrátko obnoví trolejbusová linky číslo 70, jež bude jezdit ve své historické trase Námestie osloboditeľov – Lingov.

Po dokončení zkušebního provozu a schválení typu bude možné přistoupit k samotnému převzetí „té en esek“ v Prešově do provozu. Předpokládá se, že parciální trolejbusy standardní délky se pak budou objevovat i na vybraných kurzech autobusových linek č. 11, 15, 22 a 36, případně vybraných spojích i některých dalších (v rámci oběhů vozidel).

---

[1] Doplňme, že kromě změny elektrické výzbroje došlo na základě dohody mezi prešovským DP a SORem i k navýšení kupní ceny. Původně smluvně dohodnutá cena 461 250 € (cca 11 300 625 Kč) byla navýšena v červenci 2023 na 505 530 € (zhruba 12 385 485 Kč). Navýšením o 9,6 % byl splněn zákonný požadavek, aby nová kupní cena nepřekročila tu původní o více než 10 %. Podobně se k více finančním prostředkům v rámci všech svých zakázek na Slovensku (dodávky pro Prešov a Bratislavu) dostala bez obtíží i Škoda Electric.

Url: V Košicích obnoví provoz trolejbusů. Na dva dny